

आधुनिक कथा

अमारी आमा

राजेश अधिकारी

ए नकच्चरो ! हेर्दा त तँ लाउनेखाने नै
देखिन्छस त । तैले मलाई भिखारी सम्फिस कि
क्या हो ? सकछस भने सय रूपैयाँको एउटा
हरियो गैंडा दे न मलाई किन यति जाबो दश
रूपैयाँमा टार्छस ? थुक्क कञ्जुस मोरा तँलाई
हैजाले लान नसकेको ! तेरो हातमा स्याउँस्याउँ

<p>लागि किनिदिएको भक्ता उनैतिर फालिदिन्दै त्यहाँबाट कुलेलम ठोङ्गे । मैले उनको मप्रतिको व्यवहार र बिनाकसुर गालीलाई सजिलै पचाउन सकिन् । रातभर उनीप्रतिको जिज्ञासाले मेरो निद्रा नै कथ्यियो । यो बुद्धेसकालमा असहाय भएर उनी किन एकलै बसिछन् ? उनी किन प्रेम दर्साउने र सहानुभूति राख्ने मानिसहरूप्रति बिनाकाम खनिन्छन् ? आदि जस्ता प्रश्नहरूले मेरो दिमाग नै खायो । मलाई उनको बारेमा केही जान्ने उत्सुकताले अङ्ग बढी पिरोल थाल्यो । मैले म बास बसेको घरका मेरा आफन्तलाई उनको बारेमा जानकारी लिने निर्णय गरें ।</p> <p>एक साँझ मैले उनको बारेमा मेरा बासदाता आफन्तलाई केही जानकारी दिन अनुरोध गरें । मेरो प्रश्न सन्ते बित्तिकै सबैजना गललल</p>	<p>खाएँ र अरु दुईवटा भक्ता कागजमा बेरे बोकै मेरा गह्नी पाइलाहरू तिनै बुढीआमाको घुस्तीघरको बाटो अगाडि बढ़दै थिए । म उनी बस्ने घुस्ती नजिक पुग्न र मेरा जिज्ञासु आँखाहरूले घुस्तीका खुल्ला ढोकाबाट भित्रितर चिहाउँछन् । भित्र ढुकीको मधुरो रोशनीमा बुढीआमाको अस्पष्ट आकृति देखा पर्छ । 'आमा ! ए आमा !' म डराई डराई मधुरो आवाजले मेरो दिमाग नै खायो । मलाई उनको बारेमा केही उनीलाई बोलाउँछु । कुप्रिएको ढाडले जुरुककै उठन असजिलो मान्दै ती बुढीआमाले 'को हो है ? भन्दै हात कमाउँदै घुस्तीको ढोका अलिकति उघाउँन् ।</p> <p>म बिनाकासुर गाली खाने डरले बिस्तारै म हुँ आमा तपाईंलाई भक्ता दिन आएको भन्न । मेरो आवाजले उनको तन्त्व टटेछ क्यार</p>	<p>खास्टो उपहार बोकेर बिराटनगर आएँ । मनको कुनामा लुकेको ती आमाको लुप्त मायाले मेरा पाइलाहरू भक्तापसलको बाटो हुँदै तिनकै घुस्तीघर नजिक गएर टक्क रोकिए । घुस्ती सुनसान थियो । मेरो मुटु अञ्जन भयले धक्क धक्क धडिक्कन थाल्यो । शंका आशंकाका कालो बादलहरू मेरो टाउको वरिपरि मढारिन थाले ।</p> <p>'आखिर उनी कहाँ गइन् त ?' मैले घुस्ती नजिकै रहेको एउटा घरकी बुढी हजुरआमासँग उनीको बारेमा सोधें ।</p> <p>'बाबु ! ती बुढी तपाईंकी नातेदार हुन् ? मरेपछि भेट्न आउनु भाको ? उनी त छ महिना अधि नै मरिसिकिन् त । बिचरी विधवा बुढीले यही घुस्तीमा तरकारी पसल थापेर र अर्काको घरमा जठो भाँडा माफेर दर्डवटै छोरालाई</p>	<p>मढारिएको भूमि कुनाकाप्यामा समेत हानिन थाले असंख्य डाँडाकाडाँ र पहाडमा ठोकी सहर बजारितर हानिन थाले यस्तैमा एकहूल आवाज धर्म संस्कृति र गुठी संस्कार हाम्रो मौलिक पहिचान देशको गहना बोकी सांस्कृतिक धरोहरको धरातलमा उभिए माईतिघर मण्डला —मिले ति —तो —</p> <p>गुठी संस्कार र परम्परा सांस्कृतिक धरोहर जीवन्त राज्ञ गाउँ शहर बजार अनि कुना काप्याबाट समेत शक्तिको राँको बालेर मानव भेल ओरिए माईतिघर मण्डला सडक पेटी सब ढाके मानौ आज ठूलै जात्रा पर्व हो सांस्कृतिक बाजागाजा समेत नाचगान गर्दै</p>
---	---	--	--

काठे घुस्तीघरमा एकलै बिस्थिन् ।
 मलाई ती बुढीआमाबारे केही जान्ने
 कौतुहलता जाग्यो । भोलिपल्ट बिहान
 म नजिकैको चोकबाट त्यही बाटो भएर
 आफन्ताकोमा फर्कदै थिएँ, ती आमा बसेको
 घुस्ती नजिकै एउटी मधेशी मुलकी आइमाई
 भक्का बनाउँदै बेच्दै रहिछ । मैले पनि चामलको
 पिठोले बनेको दुईवटा भक्का बडो मिठो मानी
 मानी खाएँ र दुईवटा भक्का बोकेर ती आमा
 बस्ने घुस्ती नजिकै पुग्यो । फेरि पनि बुढीआमाले
 सराप्लिन भनेर मैले तिनी बसेको घुस्तीभित्र
 डराई डराई विहाएँ । उनी एउटा सानो ठाउँमा
 च्यातिएको गुन्दीमाथि मैले धुस्तो सिरक ओढेर
 सुतिरहेकिरहिछिन् ।

छे वै मा एउटा भु से चुलीमाथि काला
कटकटिएका भाँडाकुँडा राखिएका थिए ।
उठदा टाउको ठोकिने र घुस्ता ढाड ठोकिने
त्यो अँध्यारो र साँध्यारो घुस्ती नै तिनीको सम्पूर्ण

सामाजिक कथा

ਮਗਨਤੇ ਮ

भुवन त्रिपाठी

यो हप्ता विशेष खुसी भएको देखेर
हो कि बिहीबारको दिन बिदा
परेकाले हो, गृहलक्ष्मीजीले आज
बंलामुखीदेवीको दर्शन गर्न जाने

काठमाडौंको बसाइ भनेपछि सधैं सधैंको हतार त हुने नै भयो । काठमाडौं खाल्डामा पढ्न होइन पढाउन कलेज धाउन थालेको पनि केही वर्ष भएको थियो । कोठाबाट कार्यक्षेत्रमा निस्कने गल्लीको केही पर गणेश मन्दिर थियो । प्रायस जसो दिन एउटा मगन्ते मन्दिरको छेउमा थोत्रो कपडा फिजाएर मान्न बस्थ्यो । ऊ पागल हो कि सँझे हो कहिल्यै बझ्ने फर्सद भएन ।

त्यस टोलमा म बस्न थालेको पनि चार
वर्ष भइसकेको थियो । उसले पहिलो दिनदेखि
नै प्रत्येक दिन स्वागत र बिदाइ गरेकै थियो ।
भौतिक रूपमा अपाङ्ग नभए पनि मानसिक रूपमा
त अपाङ्ग हुनैपर्छ किनकि वृद्ध अवस्था नहुँदै
काम नगरेर मन्दिरको सहारा लिएर मागेर जीवन
चलाउँदै थियो ।

कर्ममा विश्वास गर्ने स्वभाव भएर सुरुका दिनमा हाँसेर शिष्टचार देखाउँदै हात फैलाए पनि केही दिन चाहिन तर सधै एउटै ठार्डमा देखेर होला परिचित जस्तो हुनथालिसकेको थियो । साथै पैसा नर्दिंदा पनि युनः अर्को दिन पनि हाँसेर त्यहाँ नियमित कर्म गरेको देखेपछि तलब बुझाको दिन एव म त्यस्तै खुसी हुँदाका दिनमा दुईचार रूपैयाँ दिन बाध्य भएको थिए । यो कार्यले चार वर्षको निरन्तरता पाएको भए पनि औपचारिक रूपमा त्यो मगन्तेसँग बोल्ने र केही कुरा सोध्ने समय मिलेन एवम बोल्न चाहिन् ।

सधैर्भी आज पनि ऊ आफ्नो ड्युटीमा थियो
म पनि आफ्नो ड्युटीमा जाने हतारमा थिए ।
अरुदिनभन्दा बढी दुई हात जोरेइ शिष्टाचार
व्यक्त गर्दै थियो तर कलेज जान ढिलो भएकाले
कै ताप्ता तप्तीकर तारो लाहँ । पाठ्य-स्क्रिप्ट

समय कामको चाप केही कम भएको थियो किनकि दुईचार वर्ष पढाएको कलेजबाट प्राप्त हुनुपर्ने रकमको बक्यौता ठूलै भइसकेको हुनाले अब पनि निरन्तरता दियो भने तातो दूध निल्उ कि उकेलुहुन्छ भनेर बाँकी तलब दिए देलान नभए कुनै जुनीमा ऋण खाइएको थियो, ऋण बुक्ता भयो भनेर छोडौला भन्ने निष्कर्षमा पुगे छाडेको थिएँ। दुईचार महिनाको रस्साकसीपछि रकम प्राप्त गर्न सफल भएको थिएँ। मन खुसी हुँदै फर्किएको थिए किनकि नआउला भनेको रकम प्राप्त भयो।

सधैंको मगन्तानारानले मेरो खुसी थाहा पाए
जस्तो गरेर खुसी हुँदै हात फैलायो । उसको प्रस्तुति
सधैंको एउटै होला तर मलाई त्यस दिनको बिदाइ
र स्वागत विशेष जस्तो लागेको थियो । विचाराप्रति
सहानभूति लाग्यो जीवनभर पेटभरि खान पाएको

चैन होला ? दुईवार हजार पाए त सानोतिनो
नाड्लोमा राखेर गरिने पसल थापेर बस्ला र कही
सहज तरिकाले जीवन चलाउला जस्तो लाग्यो ।

म उसको अगादि कोइबोय उसीपै उसले

न उसका जगाउ कहावर उन्हें उसल
थापिरहेको थोत्रो लुगा र अनुहारमा पीडा र अभाव
देख्यै । उसले थपेको भुत्रो टालोमा केही पैसा
जम्मा भइसकेका थिए । कार चढ्नेहरूले खानेभए
भनेर माया मारेको पैसा आफ्नो गोजीमा छदैथियो
त्यसैले मगन्तेको दुख्खमा पनि केही सहयोग गर्न
रहर जाग्यो र गोजीवाट हजारका तीनवटा नोठहरू
फिक्रेर मगन्तेको हातमा थमाइदैँ । मगन्ते पनि
आश्चर्य चकित पर्यो । अरू दिन एकदुई रूपैयाँ दिन
कन्जुस्याङ्ग गर्ने मानिसले कसरी दियो भनेर होला
? वरिपरिका मानिसहरू पनि गहिरिएर हर्दै थिए ।

मगन्तेलाई तीन हजार दिने पक्कै पनि यो
पापाल तो भन्नाउनै दोन्हाल ? तीन द्वन्द्व विन्दा

सुरुमा त मगन्तेले
नलिउँ भन्ने दोधारम्
पैसा राख, माग्ने क
पसल थाप भनेपछि ह
भएर पैसा राखेको

मानिस त्यसमा
खुसी हुन एव म आ
वाहिंदैन । आज खु
थिएँ । भोलिपल्ट क
गणेश मन्दिरको छे
बिदाइ गर्न मानिस थि
नदेख्दा सुरुसुरुमा
रहेछ । एउटा मगन्ते
भित्रभित्र गौरवान्वित
यो हप्ता विशेष

बिहीबारको दिन बिद
आज बड़लामुखीदेवी
राखिन । उनको खु
स्तीकार गर्नैपर्छ नव

मन्दिरको समीप
परिचित मगन्तनाराम
गणेश मन्दिरकै शैले
प्रष्ट देख्ये । उसले ।
मन्दिरको छाया परे
सरासर ऊ भएको त
मान्दै शिष्टाचार व्य
अवमूल्यन भएको मह
आगो भएको थिए त
उसले पनि मलाई नै
उसलाई कही पाठ
भन्न आ भात दैनेको दिन

माग्न थालेछौ ? नाड्ले पसल खोलेर आत्मनिर्भर
बन भनेको होइन ?'

‘हो हजुर म त आत्मनिर्भर नै छु नि मेरो लागि
अरु कसले मादेको छ र ? मैले नै मागेको त छु?’
मलुई पारा तावरे आयो । त्यो मगन्तेर्लाई

अटेर विद्यार्थीलाईकै एक थप्पड पिट्न मन थियो तर पिट्ने आधार थिएन के गर्ने ? अनि भाइ मैले दिएको त्यत्रो रकम के गर्याँ त ? ऊ मुसुकक मुस्कानका साथ भन्दै थियो त्यो पैसाको के कुरा गर्नुहुँच हजुर ? त्यसी त मैले यो मान्ने पेसाबाट दैनिक १४-१५ सय त नियमित कमाइ गरिराख्नु नि सबै रकम बचत हुने हो भने त मेरो पनि महिनाको ४०-५० हजार बचत हुन्थ्यो नि ? के गर्नु हजुरलाई नि थाहा छँदैछ नि ! यो पापी पेट त पालै पर्याँ नि ! दिउँसो दस्ख गरे पनि बेलकी

त मस्ती गर्ने पर्यो नि? होइन र हजुर? अब म बोल्ने अवस्थामा थिइन्हाँ। मेरो सुटाईँ र मेरो ज्ञानले ३०-३५ हजार कमाउन सकेको थिएन तर उसले भन्नो टालो शापेको आधारमा मर्लाई चौनौटी

उत्तर युग्रा दालो थापयन जावाना मलाई युग्रारा
दिझरहेको थियो । खासमा त मगन्तेको हैसियतमा
म पो रहेछु त्यस दिन बोध भएको थियो ।

आज मध्यरातसम्म निदाउन सकिरहेको छैन
किनकि मलाई ठूलै कुराको ज्ञात भएको थियो ।
मेरो देशलाई गरिब देखाएर राज्य सञ्चालन
गर्ने हरूले विदेशी दातृनिकायसँग किन हात
फैलाइरहेका छन् भनेरबुझैछु । मन्दिर फेर्ने
मगन्ते र डोनर फेर्ने सुकिला मगन्तेको भीडमा म
कहाँ छु खोज्दैछु । प्रत्येक निद्राको प्रहरमा घरिघरि
त्यो मगन्ते अनि घरिघरि देश सञ्चालन गर्ने
मगन्तेले मलाई प्रहार गरिरहेको भान भझरहन्छ ।.....
मलाई गानार यसियेको भान भझरन्नन् ।

